
ŽEMAIČIŲ ĮVARDIJIMAS LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAIKŠTYSTĖS KARIUOMENĖS DOKUMENTUOSE

Jūratė Čirūnaitė

Vytauto Didžiojo universitetas, S. Daukanto g. 28, LT-3000 Kaunas

---

Lietuvių asmenvardžiai tiriama jau gana seniai. Daugiausia iki šiol domėtasi dvikamieniais žmonių vardais. Juos tyrė A. Leskienas (Leskien, 1910; Leskien, 1914–1915), K. Būga (Būga, 1958), A. Salys (Salys, 1983), P. Skardžius (Skardžius, 1956; Skardžius, 1988), J. Jurkėnas (Юркенас, 1966; Юркенас, 1979), Z. Zinkevičius (Zinkevičius, 1977) ir kt.

Vienkamienius asmenvardžius yra minėjęs A. Salys (Salys, 1983), P. Jonikas (Jonikas, 1968), juos išsamiai yra tyrusi V. Maciejauskienė (Maciejauskienė, 1997).

Pradėtos tirti lietuvių pavardės: sudarytas ir išleistas „Lietuvių pavardžių žodynas“ (LPŽ). Lietuvių pavardžių formavimasis aprašytas V. Maciejauskienės monografijoje (Maciejauskienė, 1991).

Jau šiek tiek yra patyrinėtas miestų vardynas. XVII a. Vilniaus asmenvardžius išsamiai išnagrinėjo Z. Zinkevičius (Zinkevičius, 1977), Kauno miestiečių XVI a. antrosios pusės antroponimiją tirti pradėjo A. Ragauskaitė (Ragauskaitė, 1999).

Lietuvių vardyną nemažai yra paveikęs LDK gyvenusių rytinių slavų vardynas. Yra išleisti du baltarusių antroponimijos tomai. Jų autorius – M. Biryła (Бірыла, 1966; Бірыла, 1969).

Pradėtos tirti ir lietuvių pravardės. Apie jas monografiją yra išleidęs A. Butkus (Butkus 1995).

Šiame straipsnyje tiriamas istorinės Žemaitijos bajorų įvardijimas. Aprašoma ne žemaičių asmenvardžio, o jų įvardijimo struktūra. Įvardijimas skiriamas į dvi dalis: asmenvardžius ir juos paaiškinančius bendrinius žodžius (prieveidžius). Vyru asmenvardžiai savo ruožtu skirstomi į šeimos antroponimus (patronimus ir *-sk-* tipo asmenvardžius) bei visus likusius asmenvardžius, kurie vadinami vardais (tai ir krikšto vardai, ir dvikamieniai bei vienkamieniai antroponimai, ir kiti asmenvardžiai). Moterų asmenvardžiai taip pat skirstomi į šeimos antroponimus (jie sudaryti arba perkelti iš vyro – sutuoktinio, tėvo ar kito artimo giminaičio – įvardijimo) ir vardus (dažniausiai krikštavardžius). Asmenvardžius paaiškinantys bendriniai žodžiai (prieveidžiai) skirstomi į 4 leksines-semantines grupes: luomo, pareigybės, tautybės ir šeimyninės padėties bei giminytės.

Straipsnio medžiaga rinkta iš dviejų to paties pobūdžio dokumentų – kariuomenės (bajorų) sąrašų (Литовская Метрика, 1915). Tai 1528 m. ir 1567 m. LDK kariuomenės surašymo dokumentai. Šaltiniuose asmenys užrašomi asmenvardžiais (kartais – su juos paaiškinančiais bendriniais žodžiais) ir kartu nurodomas kariuomenei tiekiamų žirgų skaičius (1567 m. dokumente – ir amunicija). Sąrašai rašyti LDK kanceliarine slavų kalba.

1528 m. dokumento Žemaitijos registre užrašyti 1589 vyrų ir 122 moterų įvardijimai, 1567 m. dokumente – 2423 vyrų ir 46 moterų įvardijimai. Beveik visi užrašytieji asmenys buvo bajorai (išskyrus 35 neaiškaus luomo asmenų užrašymus 1567m. sąrašė).

Visi straipsnyje pateikiami įvardijimai yra metrikuoti. Po kiekvieno iš jų skliaustuose nurodomas šaltinio, iš kurio išrašytas įvardijimas, puslapis.

VYRŲ ĮVARDIJIMO BŪDAI

Vyrų įvardijimų yra 4012. Jie užrašyti 15 įvardijimo būdų.

Įvardijimas be šeimos asmenvardžių

Be šeimos asmenvardžių užrašyti 188 įvardijimai, ir tai sudaro 4,7% visų įvardijimų.

Įvardijimas vardu. Vienu vardu užrašyti 94 asmenys. Tai 2,3% visų įvardijimų, 95,9% vienanarių įvardijimų, 50% įvardijimų be šeimos asmenvardžių. 71 įvardijimas užrašytas be jokių nuorodų. Pvz., *Павель* (1295); *Петръ* (1323); *Томашиъ* (1322); *Волентъинъ* (1340); *Шимонъ* (1341); *Лавринъ* (1288); *Андрей* (1344); *Доркгуж* (220); *Микутисъ* (216); *Миколай* (216); *Богданъ* (215); *Шатъбаръ* (215); *Балтромей* (202); *Рымъгаило* (202) (senovinis dvikamienis asmenvardis *Rimgaila*); *Дукаруна* (213); *Рекоша* (213); *Щеданъ* (213); *Паць* (213); *Юрби* (213); *Янь* (213); *Андримъ* (214); *Якубъ* (215); *Венцлавъ* (223); *Кгалминъ* (227) (senovinis dvikamienis asmenvardis *Galminas*); *Пилипъ* (227); *Олехно* (206); *Станиславъ* (203); *Михайло* (205); *Кгедминъ* (218) (senovinis dvikamienis asmenvardis *Gedminas*); *Любшъ* (218); *Мордасъ* (222); *Семашко* (219); *Кгабрияль* (219); *Адамъ* (218); *Юшко* (222). Viename įvardijime greičiausiai nurodoma gyvenamoji vieta (tačiau tai gali būti ir asmenvardis): *Юр[и] съ Анъдрушковичъ* (217). Keturiuose įvardijimuose nurodoma tautybė: *Войтко Чехъ* (216); *Малхъ Литвинъ* (222); *Войтко Ляхъ* (222); *Щолго Москвитинъ* (203). Užrašytas vienas išdininkas: *Янь подскарбий* (229). Vienas įrašas skirtas velionio išdininko giminaičiui: *Подскарбечо Небожъчика Пашка* (214). Užrašytas vienas maršalas: *Станиславъ маршалокъ* (213). Vienas įrašas priklauso dvasininkui: *Дьякъ Кривый* (201). Du įrašai nurodo luomą: *Венцлавъ бояринъ* (230) ir *Князь Балтромей* (230). Viena nuoroda skirta vėliavininkui: *Матей хоружий* (231). Užrašytas vienas tarnautojas: *служебникъ* <...> *Амброжей* (1322). Yra net vienuolika tarnų: *слуги* <...> *Миколай а Павель* (1328); *слуга Валентъ* (1279); acc. sg. *слугу* <...> *Миколая* (1334); *слуга Матей* (1334); *слуга Щепанъ* (1267); *слуга* <...> *Юрби* (1271); *слуга*

Войтехъ (1297); *слуга* <...> *Лукашъ* (1339); *слуга* <...> *Матей* (1325); *слуга Амбросъ* (1331). Du įvardijimai turi po dvi nuorodas: *Панъ Станиславъ кухмистровичъ* (219, 232) – ponas Stanislovas, virtuvininko sūnus. Viename įvardijime randame tris nuorodas: *Панъ Янъ хоружичъ, тивунъ Вешвянский* (1258) – ponas Jonas, vėliavininko sūnus, Viešvėnų tijąnas.

Įvardijimas dviem vardais. Dviem vardais užrašyti 93 įvardijimai. Tai 2,3% visų įvardijimų, 2,4% dvinarių įvardijimų, 49,5% įvardijimų be šeimos asmenvardžių. 77 įvardijimai užrašyti be jokių nuorodų. Pvz.: *Юрьи Войнятъ* (1293); *Григорей Бейнартъ* (1260); *Григорей Брынза* (1308); *Пилипъ Кобылинъ* (1305); *Михайло Монтвидъ*¹ (1303); *Стась Букгойлисъ* (1303); *Петръ Дюкгойлисъ* (1302); *Балтромей Щастный* (1289); *Янъкусъ Кукиштыкисъ* (1290); *Войтехъ Плавскинисъ* (1290); *Андрей Суткотисъ* (1290); *Щепанъ Сукговдысъ* (1290); *Балтromeюсъ Кирдванисъ* (1291); *Казимеръ Сютил[ъ]* (1318); *Станиславъ Кгойлот[ъ]* (1353); *Миколай Кгрудъ* (1273); *Петръ Сункгойло* (1271); *Янъ Кгедкговдысъ* (1269); *Матысъ Половица* (1267); *Шимонъ Орвидъ* (1267); *Петръ Домонтъ* (209); *Миколай Рекетъ* (209); *Андрей Оименишко* (1321); *Павель Виришло* (1264); *Петръ Некрашъ* (1283); *Валентинъ Накурносъ* (1287); *Янъ Довнородисъ* (1281); *Янъ Войнятъ* (1261); *Собестиянъ Визгирдъ* (1294); *Янъ Кокта* (1347); *Григоръ Кгнятъ* (1336); *Бонисъ Шлеяда* (1315); *Янъ Печулисъ* (1314); *Матей Князикъ* (1312); *Веньцо Петрависъ* (219); *Петръ Дырдолъ* (225); *Стецко Явтикъ* (201); *Янъ Ручка* (201); *Стась Керновишка* (208); *Жвирблисъ Мейжактисъ* (223); *Станиславъ Пикелисъ* (226); *Римъко Ракгисъ* (227); *Миж[ъ] Довгелисъ* (206); *Нарко Пускисисъ* (207); *Петръ Скубишъ* (220); *Янъ Шукита* (221); *Паць Король* (220); *Есюлисъ Боцулисъ* (1316); *Авъкгуштынъ Скипоръ* (1301). Vienas įvardijimas užrašytas nurodant kilimo vietą: gen. sg. *Станислава Шостака съ повету Ковенского* (1283) – Stanislovo Šostako iš Kauno ravierio (kilm.). Septyniais įvardijimais užrašyti ponai: *Панъ Казимеръ Орвидъ* (1260); *Панъ Езухвъ Моствило* (1260); *Панъ Иванъ Евътикъ* (1260); *Панъ Юрьи Войнятъ* (1260); *Панъ Крыштофъ Скиндеръ* (1259); *Панъ Станиславъ Скопъ* (1259); *Панъ Янъ Бурба* (1259). Keturi įvardijimai turi po dvi nuorodas: *Панъ Станиславъ Шеметъ, тивунъ Поюрский* (1257) – ponas Stanislovas Šemetas, Rajūrio tijąnas; *Панъ Войтехъ Шеметъ, тивунъ Дирванский* (1257); *Панъ Марко Унучко, тивунъ Ретовский* (1257); *Панъ Семень Война, тивунъ Ужвенский* (1258).

Įvardijimas vardu ir vardo gen. pl. forma. Yra vienas toks įvardijimas. Tai 0,02% visų įvardijimų, 0,03% dvinarių įvardijimų, 0,5% įvardijimų be šeimos asmenvardžių. Užrašymas su luomo nuoroda: gen. sg. *пана Гансъ Скоповыхъ* (1257) – ponas Hansas iš Skarų.

Įvardijimas vien šeimos asmenvardžiais

Įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais tėra devyni, ir tai sudaro 0,2% visų įvardijimų.

Įvardijimas vienu šeimos asmenvardžiu. Įvardijimų vienu šeimos asmenvardžiu yra keturi. Tai 0,1% visų įvardijimų, 44,4% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais.

1. *-sk-* tipo priesagos vedinys. Du įvardijimai. Tai 0,05% visų įvardijimų, 2% vienanarių įvardijimų, 22,2% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Abu įvardijimai užrašyti su luomo nuoroda: *Пань Скашевский* (1258); *Пань Тарновский* (1259).

2. *-sk-* tipo priesagos vedinio genityvas. Vienas įvardijimas. Tai 0,02% visų įvardijimų, 1% vienanarių įvardijimų, 11,1% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Įvardijimas užrašytas su giminytės nuoroda: gen. pl. *детей Завистовьского* (1262) – Zavistausko vaikų.

3. Patronimas. Vienas įvardijimas. Tai 0,02% visų įvardijimų, 1% vienanarių įvardijimų, 11,1% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Įvardijimas užrašytas be jokių nuorodų: *Якубайтисъ* (223) – Jokūbo sūnus.

Įvardijimas dviem šeimos asmenvardžiais. Įvardijimai dviem šeimos asmenvardžiais yra penki. Tai 0,1% visų įvardijimų, 55,6% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais.

1. Du patronimai. Keturi užrašymai. Tai 0,1% visų įvardijimų, 0,1% dvinarių įvardijimų, 33,3% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Visi įvardijimai neturi jokių nuorodų: *Миколайтисъ Андрейтисъ* (210) – Mykolo sūnus, Andriejaus anūkas; *Можейкойтисъ Войтковичъ* (221) – Mažeikos sūnus, Vaitkaus anūkas; *Нарво[й]тъ Кзирвотайтисъ* (230) – Narvos sūnus, Girvoto anūkas; *Питкенъ Якубовичъ* (216) – Pitkaus sūnus, Jokūbo anūkas.

2. *-sk-* tipo priesagos vedinys + patronimas. Du užrašymai. Tai 0,05% visų įvardijimų, 0,1% dvinarių įvardijimų, 22,2% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Abu įvardijimai užrašyti be jokių nuorodų: *Войновъский Яновичъ* (200) – Vainauskas, Jono sūnus; *Стецкий Петровичъ* (1315) – Steckis, Petro sūnus.

Mišrus įvardijimas

Mišriu įvardijimu užrašyta 3815 asmenų, ir tai sudaro 95,1% visų įvardijimų.

Įvardijimas vardu ir vienu šeimos asmenvardžiu. Vardu ir vienu šeimos asmenvardžiu užrašyti 3753 įvardijimai. Tai 93,5% visų įvardijimų, 98,4% mišrių įvardijimų.

1. Vardas + patronimas. 3690 užrašymų. Tai 92% visų įvardijimų, 95,8% dvinarių įvardijimų, 96,7% mišrių įvardijimų. Vardo prepozicija užrašyta 3688 kartus, pvz., *Андрей Юркгойтичъ* (1341) – Andrius, Jurgio anūkas; *Себестьянь Мацковичъ* (1328) – Sebastijonas, Mackaus sūnus. Du kartus užrašyta vardo postpozicija: *Менрайтайтисъ Микойлай* (1333); *Якубойтисъ Шимъко* (1319). 3654 įvardijimai užrašyti be jokių nuorodų. Pvz., *Янь Добковичъ* (1314); *Миколай Янковичъ* (1317); *Лукашъ Якубовичъ* (1314); *Янь Грицовичъ* (1307); *Андрей Павловичъ* (1318); *Войтехъ Мисевичъ* (1351); *Юрьи Петровичъ* (1333); *Петръ Матеевичъ* (1262); *Миколай Янушойтисъ* (1272); *Павель Пикойтисъ* (1273); *Янь Миколаейтисъ* (1317); *Лавринъ Балтроейтисъ* (1311); *Бернатъ Андрейтисъ* (1311); *Миколай Шидейкайтисъ* (1348); *Юркгель Моцкайтисъ* (1348); *Андрей Ясойтисъ* (1349); *Петръ Мацойтисъ* (1333); *Стась Мотеййтисъ* (1301); *Кзрикгалисъ Юркгайтисъ* (1297); *Лукашъ Кондратойтисъ* (1297); *Богданъ Павилойтисъ* (1297); *Юрьи Довъкгелойтисъ*

(1298); *Павилось Петроитись* (1298); *Яносъ Шимкойтись* (1298); *Каспоръ Андрейтись* (1336); *Яносъ Донкеносъ* (1316); *Янь Юркгийтись* (1301); *Пашко Валентыйтись* (1305); *Кзрикгалюсъ Януйтись* (1272); *Сташко Станойтись* (1293); *Юрьи Януйтись* (1289); *Щепанъ Юрьяносъ* (1287); *Янь Юрьяносъ* (1287); *Матей Явионосъ* (1308); *Яносъ Павилоносъ* (1288); *Миколай Грицоносъ* (1283); *Войтехъ Мицоносъ* (1282); *Мартинъ Кгедмонтоносъ* (1279); *Станиславъ Лавриноносъ* (1315); *Стасюсъ Мартиноносъ* (1314); *Кзрикгасъ Крцононосъ* (1314); *Миколай Трумпонисъ* (1312); *Балтрмей Стовкгунъ* (207); *Янушь Наркунъ* (229); *Петръ Янкуносъ* (1308); *Стасюсъ Мацкуносъ* (1339); *Мартинъ Добкуносъ* (1339); *Лукашь Суткуносъ* (1340); *Василь Бартошунъ* (1351); *Маркусъ Петрашунусъ* (1310); *Андреюсъ Матеюносъ* (1315); *Мартинъ Миколаюносъ* (1312). Su nuorodomis užrašyti 36 įvardijimai. Vieną *Панъ* nuorodą turi 13 įvardijimų: *Панъ Адамъ Ганусовичъ* (220, 222); *Панъ Станиславъ Сологубовичъ* (207); *Панъ Андрушко Руковичъ* (232, 225); *Панъ Мартинъ Лавриновичъ* (224); *Панъ Станиславъ Чеховичъ* (1331); *Панъ Миколай Станкевичъ* (1258); *Панъ Янь Стецковичъ* (1259); *Панъ Войтехъ Белевичъ* (1259); *Панъ Адамъ Белевичъ* (1259); *Панъ Станиславъ Сиревичъ* (1260); *Панъ Криштофъ Станкевичъ* (1260). Yra vienas įvardijimas su šlėktos nuoroda: *Лукашь Яновичъ иляхта* (1267). Užrašyti trys tarnai: *слуга <...> Томашъ Яновичъ* (1288); *слуга <...> Войтехъ Станиславовичъ* (1319); *слуга Матей Якубовичъ* (1353). Yra du praaušlių įvardijimai: gen. sg. *Матыса Яновича пахолка* (1297); *пахолокъ <...> Себостьянь Петровичъ* (1259). Užrašytas vienas velionis: gen. sg. *Небожчика пана Станислава Сиревича* (232). Yra penki vėliavininkai: *Александро Миколаевичъ хоружий* (1298) – Aleksandras, Mikolo sūnus, vėliavininkas; *Матей Бутковичъ хоружий* (229); *Янь Некрашевичъ хоружий* (230); *Михно Рустейковичъ хоружий* (203); *Станиславъ Кгабрияловичъ хоружичъ* (209) – Stanislovas, Gabrieliaus vėliavininko sūnus. Užrašytas vienas tįjūnas: *Юрьи Володкевичъ тивунъ* (208). Yra du kazokai: *Станиславъ Володкевичъ козакъ* (208, 232). Randamas vienas vaito įvardijimas: *Войтъ Юрьи Ендриковичи* (205). Yra vienas dvasininkas: *Дьякъ Юрьи Яновичъ* (205). Užrašytas vienas Kauno miestietis: gen. sg. *Миколая Творьяновича, мецанина Ковенского* (1258). Yra du maskviečių įvardijimai: *Юрьи Венцлавовичъ Москвитинъ* (1345); *Василь Фодоровичъ Москвитинъ* (209). Viename įvardijime užrašytas greičiausiai vyskupas arba kitas bažnyčios hierarchas (*Владыка*): *Янь Петровичъ Владыка* (1266). Vienas įvardijimas turi dvi nuorodas: *Панъ Станиславъ Вековичъ, судья земли Жомойтское* (1259) – Ponas Stanislovas, Vieko sūnus, Žemaitijos žemės tiesėjas. Vienas įvardijimas turi septynias nuorodas: gen. sg. *служебника его милости ясне велможного пана Яна Ходкевича, старосты Жомойтского, маршалка земьского Великого Князства Литовского, адъминистратора и гетмана земли ЛиОлянтское, державци Плотелского и Телишовского* (1256) – jo mylistos tarnautojo kilmingo pono Jono Chodkevičiaus, Žemaitijos seniūno, LDK žemės maršalo, Livonijos žemės administratoriaus ir etmono, Platelių ir Telšių laikytojo (kilm.).

2. Vardas + asmenvardis su *-sk-* tipo priesaga. Užrašyti 56 tokie įvardijimai. Tai 1,4% visų įvardijimų, 1,5% dvinarių įvardijimų, 1,5% mišrių įvardijimų. 40 įvardijimų neturi jokių nuorodų. Pvz., *Янь Наревский* (1307); *Ленартъ Барановский* (1307); *Станиславъ Смятковский* (1307); *Войтехъ Бабилицкий* (1353); *Матысь Трасковский* (1269); *Миколай Кзотковский* (1267); *Соломонъ Прушинский* (1267); *Янь Красовский* (1267); *Янь Ожиминский* (1266); *Яхимъ Поремьский* (211); *Мартинъ Пешковъский* (212); *Миколай Кгинтовский* (211); *Себостьянь Новицкий* (1332); *Миколай Суходолский* (1284); *Валентынь Карвовъский* (1344); *Александръ Наборовский* (1297); *Мартинъ Лукницкий* (1346); *Янь Лонский* (1348); *Урбанъ Жабоклицкий* (1331); *Василей Калусовъский* (203); *Янь Радовъский* (201). Užrašytas vienas dvasininkas: *Юрьи, дьяк Кгинтовтовский* (210) – Jurgis, Gintautų dvasininkas. Yra devyni užrašymai su *пань* nuoroda: *Панъ Янь Одаховский* (1260); gen. sg. *пана Яна Росянского* (1260); gen. sg. *пана Станислава Ворпунянского* (1259); *Панъ Жикгимонтъ Каменский* (1259); *Панъ Марокъ Чаевский* (1259); *Панъ Шимонъ Витунский* (1259); *Панъ Мартинъ Радиминский* (1259, 1359); *Панъ Янь Мошковъский* (1258). Užrašyti keturi kunigaikščiai: *князь Михаль Боровкий* (1257); gen. sg. *князя Юрья Боровского* (1257); gen. sg. *князя Михайла Глинского* (1258); *князь Семень Глинский* (211). Trys įvardijimai turi po dvi nuorodas: *Панъ Андрей Илгзовский, тивунъ Тверский* (1258); *Панъ Иванъ Илгзовский, тивунъ Шовдовъский* (1258); *Панъ Янь Кградовский, тивунъ Дирванский* (1257).

3. Vardas + patroniminės priesagos *-овъ /-евъ* vedinys. Yra septyni tokie užrašymai. Tai 0,2% visų įvardijimų, 0,2% dvinarių įvardijimų, 0,2% mišrių įvardijimų. Du kartus užrašyta be jokių nuorodų: *Иванъ Косовъ* (203); *Богданъ Плюсковъ* (230). Vieną kartą nurodoma, jog asmuo yra tarnas: *слуга <...> Мартинъ Марушевъ* (1309). Užrašytas vienas posūnis: *Андрейко пасынокъ Тишковъ* (212). Tris kartus užrašyti žentai: *Сташъко Семашковъ зять* (230) – Staškus, Semaškos žentas; *Пашко Ѳедковъ зять* (201); *Петровъ зять Юркгелисъ* (202).

Įvardijimas dviem vardais ir vienu šeimos asmenvardžiu. Yra 29 užrašymai. Tai 0,7% visų įvardijimų, 46,8% trinarių įvardijimų, 0,8% mišrių įvardijimų. 27 užrašymai neturi jokių nuorodų. Pvz., *Янь Григоревичъ Кокорека* (1309); *Янь Юрьевичъ Накурносъ* (1314); *Янь Венцлавовичъ Бурба* (1297); *Миколай Якубовичъ Товтвилъ* (1329); *Янь Петровичъ Келшиъ* (1261); *Павель Миколаевичъ Семашко* (1283); *Миколай Богдановичъ Девинкгайлисъ* (1283); *Крыштофъ Яновичъ Моствилъ* (211); *Петръ Яновичъ Дышел[ь]* (209); *Янь Матеевичъ Товтвидъ* (1266); *Станиславъ Петровичъ Довкгяль* (1269); *Валентынь Григоревичъ Кгрудъ* (1268); *Матей Петровичъ Ивашкисъ* (1318). Viename įvardijime įrašytas vėliavininkas: *Янь Яновичъ Шондя, хоружий Вешвянский* (1289). Vieną kartą užrašyta *пань* nuoroda: *Панъ Валентынь Павловичъ Дирма* (1259).

Įvardijimas vardu ir dviem šeimos asmenvardžiais. Įvardijimų vardu ir dviem šeimos asmenvardžiais yra 33. Tai 0,8% visų įvardijimų, 0,9% mišrių įvardijimų.

1. Vardas + patronimas + patronimo genityvas. Yra 19 tokių įvardijimų. Tai 0,5% visų įvardijimų, 30,6% trinarių įvardijimų, 0,5% mišrių įvardijimų. 17 užrašų neturi jokių nuorodų. Pvz., *Янъ а Станиславъ Войтеховичи Орвидовича* (229) – Jonas ir Stanislovas, Vaitiekaus sūnūs, Arvydo anūakai; *Лукашъ Миколаевичъ Вековича* (214); *Миколай Юрьевичъ Ручковича* (1309); *Янъ Мартиновичъ Мойсеевича* (1328); *Павель Якубовичъ Мотовича* (1292); *Лавринъ Лавриновичъ Реновича* (1292); *Янъ Петровичъ Семеновича* (1292); *Кзрикель Яновичъ Бикневича* (1262); *Михаль Грицевичъ Левцовича* (1270); *Янъ Андреевичъ Кудминовича* (1318). Du užrašymai turi luomo nuorodą *пань*: gen. sg. *Пана Станислава Миколаевича Сиревича* (1352); *Панъ Янъ Миколаевичъ Сиревича* (1352).

2. Vardas + du patronimai. Yra 9 tokie užrašymai. Tai 0,2% visų įvardijimų, 14,5% trinarių įvardijimų, 0,2% mišrių įvardijimų. 8 įvardijimai užrašyti be jokių nuorodų: *Петръ Матвеевичъ Рачкунъ* (1309) – Petras, Motiejaus sūnus, Račkaus anūakas; *Янъ Юрьевичъ Енъвилловичъ* (1299); *Кзрикгъ Мицунось Володковичъ* (1298); *Янъ Миколаевичъ Дашковчъ* (1338); *Щепанъ Петровичъ Сиройтисъ* (1305); *Щепанъ Яновичъ Сиройтисъ* (1306); *Михаль Миколаевичъ Ляховичъ* (1272); *Михаль Станиславовичъ Довстиновичъ* (1271). Vieną kartą randama *пань* nuoroda: *Панъ Юръи Миколаевичъ Сологубовичъ* (207).

3. Vardas + patronimas + asmenvardis su *-sk-* tipo priesaga. Yra penki tokie užrašymai. Tai 0,1% visų įvardijimų, 8,1% trinarių įvardijimų, 0,1% mišrių įvardijimų. Visi įvardijimai užrašyti be jokių nuorodų: *Войтехъ Юрьевичъ Росянский* (209) – Vaitiekus, Jurgio sūnus, Raseiniškis (?); *Лукашъ Миколаевичъ Заполский* (1297); *Стась Яновичъ Палецкий* (1294); *Матысь Миколаевичъ Лопинский* (1274); *Янъ Юрьевичъ Дановский* (1302).

VYRŲ ĮVARDIJIMO STRUKTŪRA

Vyrų įvardijimus sudaro 7988 asmenvardžiai, iš jų 4126 (51,7%) vardai, 3862 (48,3%) šeimos asmenvardžiai. Iš šeimos asmenvardžių vyrauja patronimai. Jų yra 3796 (98,3% šeimos asmenvardžių). *-sk-* tipo antroponimų yra 66 (1,7% šeimos asmenvardžių).

Be asmenvardžių, į įvardijimus įeina ir asmenvardžius paaiškinantys bendriniai žodžiai (prieveidžiai). Su prieveidžiais užrašyti 102 įvardijimai (2,4% visų įvardijimų). Yra 109 nuorodos. Įvardijime būna 1–2 nuorodos. Vienas įvardijimas turi 7 nuorodas.

Šeimyninės padėties ir giminystės nuorodų yra 9 (8,3% visų nuorodų). Du kartus užrašytas velionis (*небожчик*, *подскарбий небожчик*). Tris kartus užrašytas žentas (*зять*). Yra du paaugliai (*похолокъ*). Po vieną kartą minimi vaikai (*дети*) ir posūnis (*посынокъ*).

Luomo nuorodų daugiausia – 58 (53,2% visų nuorodų). 47 kartus užrašyti ponai (*пань*), vieną kartą – kilmingas ponas (*велможный пань*). Penkis kartus užrašyti kunigaikščiai (*князь*), du kartus – kazokai (*козакъ*), po vieną kartą – bajoras (*бояринъ*), šlėkta (*шляхта*), miestietis (*мещанинъ*).

Pareigybės nuorodų yra 36 (33% visų nuorodų). Yra 14 tarnų (*слуга*), 9 tijųūnai (*тивунъ*), 8 vėliavininkai (*хоружий, хоружичъ*). Keturis kartus užrašyti šventikai (tris kartus *дьякъ* ir vieną kartą *владыка*), po du kartus – maršalai (*маршалокъ, маршалокъ земъский*) ir tarnautojai (*служебникъ, служебникъ его милости*). Du kartus užrašytas išdininkas (*подскарби*). Po vieną kartą minimas vaitas (*воитъ*), teisėjas (*судья*), seniūnas (*староста*), administratorius (*администраторъ*), etmonas (*гетманъ*), laikytojas, arba valdytojas (*державца*).

Tautybės nuorodos yra 6 (5,5% visų nuorodų). Tris kartus užrašyti maskviečiai (*Москвитинъ*), po vieną kartą lenkas (*Ляхъ*), lietuvis (*Литвинъ*), čekas (*Чехъ*).

Įvardijimo ilgis – 1–3 asmenvardžiai. Vienanarių yra 98 (2,4%), dvinarių – 3852 (96%), trinarių – 62 (1,5%).

Su vardu užrašyti 4103 (99,8%) vyrų įvardijimai.

MOTERŲ ĮVARDIJIMO BŪDAI

Moterų įvardijimų yra 169. Jie užrašyti 14 įvardijimo būdų. Be šių įvardijimų, yra vienas įvardijimas, kuris asmenvardžių neturi: *вдова* (228) – našlė.

Įvardijimas be šeimos asmenvardžių

Be šeimos asmenvardžių užrašyta 10 moterų. Tai 5,3% visų įvardijimų. Visi įvardijimai – užrašymas vienu vardu. Tai 10% vienanarių įvardijimų. Be jokių nuorodų užrašytas vienas įvardijimas: *Малкгарета* (203). Aštuoni įvardijimai turi prievardį *вдова* – našlė. Penkis kartus prievardis užrašomas prepoziciškai: *Вдова Макдана* (215); *Вдова Миколета* (216); gen. sg. *вдовы Кгедруты* (1266); gen. sg. *вдовы Дороты* (1272); gen. sg. *вдовы Луцеи* (1339). Tris kartus našlystė nurodoma postpoziciškai: *Дорота вдова* (215); gen. sg. *Едвиги вдовы* (1314); acc. sg. *Ульяну вдову* (1314). Viena moteris yra dijoko (šventiko) našlė: *Вдова Дьяковая Дорота* (210).

Įvardijimas vien šeimos asmenvardžiais

Vien šeimos asmenvardžiais užrašytos 96 moterys. Tai 56,8% visų įvardijimų.

Įvardijimas vienu šeimos asmenvardžiu. Vienu šeimos asmenvardžiu užrašyta 81 moteris. Tai 47,9% visų įvardijimų, 90% vienanarių įvardijimų, 84,4% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais.

1. Priesagos *-овая / -евая* vedinys. Užrašyti 77 tokie įvardijimai. Tai 45,6% visų įvardijimų, 85,6% vienanarių įvardijimų, 80,2% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Be jokių nuorodų yra 5 įvardijimai: *Флорияновая* (213) – Florijono žmona; *Будковая* (213); *Пашковая* (212, 203); instr. sg. *Мацеевою* (203). Vienas įvardijimas turi nuorodą *Пани: Пани Янушова* (227) – ponio Jono žmona. Su šeimyninės padėties nuoroda *вдова* užrašyta 70 įvardijimų. 49 kartus nuoroda yra prepozicinė, pvz.: gen. sg. *вдовы Юрьевое* (1334) – Jurgio našlės (kilm.); gen. sg. *вдовы Мацковое* (1328); gen. sg. *вдовы Щепановое* (1261); *Вдова Товкевая* (231); *Вдова Володковая* (230); *Вдова Томашова* (230);

Вдова Бружовая (230); *Вдова Пашковая* (229); *Вдова Добъковая* (228); *Вдова Юшковая* (227). 21 kartą našlystės nuoroda yra postpozicinė, pvz., *Венцковая вдова* (227); *Якубовая вдова* (226); *Петровая вдова* (226); *Болтрмеевая вдова* (226); *Яцковая вдова* (226); *Юшковая вдова* (225); *Кгедвойновая вдова* (225); *Бортковая вдова* (213).

2. Priesagos *-овна / -евна* vedinys. Vienas užrašymas. Tai 0,6% visų įvardijimų, 1,1% vienanarių įvardijimų, 1% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Moteris užrašyta su našlystės nuoroda: gen. sg. *вдовы Бернатовны* (1278) – našlės Bernoto dukters (kilm.).

3. Asmenvardis su *-sk-* tipo priesaga. Vienas užrašymas. Tai 0,6% visų įvardijimų, 1,1% vienanarių įvardijimų, 1% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Moteris užrašyta su našlystės nuoroda: gen. sg. *вдовы Лазовское* (1319) – našlės Lazausko žmonos (kilm.).

4. Vyriškojo patronimo genityvas. Vienas užrašymas. Tai 0,6% visų įvardijimų, 1,1% vienanarių įvardijimų, 1% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Moteris užrašyta su našlystės nuoroda: gen. sg. *вдовы Кгрицовича* (1323) – našlės Gričiaus marčios (kilm.).

5. Priesagos *-овая / -евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas. Tai 0,6% visų įvardijimų, 1,1% vienanarių įvardijimų, 1% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Įrašas turi našlystės ir luomo nuorodas: gen. sg. *вдовы пани Чеховичовое* (1260) – našlės ponios Čecho marčios (kilm.).

Įvardijimas dviem šeimos asmenvardžiais. Dviem šeimos asmenvardžiais užrašyta 15 įvardijimų. Tai 8,9% visų įvardijimų, 20% dvinarių įvardijimų, 15,6% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais.

1. Priesagos *-овая / -евая* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas. Užrašyta 13 tokių įvardijimų. Tai 7,7% visų įvardijimų, 17,3% dvinarių įvardijimų, 13,5% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Aštuoni užrašymai neturi jokių nuorodų: *Якубовая Доркговича* (216) – Jokūbo žmona, Dargio marti; *Мартиновая Петрашевича* (214) – Martyno žmona, Petro marti; *Венцлвовая Довкгирдовича* (212); *Юрьевая Бернатовича* (212); *Миколаевая Володкевича* (208); *Якубовая Нарвойшовича* (208); *Миколаевая Ядовтовича* (208); *Станиславовая Добковича* (203). Trys užrašymai turi našlystės nuorodą: *Миколаевая Айрымовича вдова* (212); *Вдова Миколаевая Петковича* (216); *Вдова Петровая Вовдвилловича* (217). Du įvardijimai turi luomo nuorodą: *Пани Венцлавовая Бартошевича* (214); gen. sg. *пани Шимоное Митковича* (1260).

2. Priesagos *-овая / -евая* vedinys + vyriškojo patronimo nominatyvas. Yra du tokie įvardijimai. Tai 1,2% visų įvardijimų, 2,7% dvinarių įvardijimų, 2,1% įvardijimų vien šeimos asmenvardžiais. Vienas užrašymas nuorodų neturi: *Мартинъковая Петрашевичъ* (227) – Martinkaus žmona, Petro marti. Vienas užrašymas – su našlystės nuoroda: *Вдова Юрьевая Нарковичъ* (231).

Миšrus įvardijimas

Миšriu įvardijimu užrašyti 64 įvardijimai, ir tai sudaro 37,9% visų įvardijimų.

Įvardijimas vardu ir vienu šeimos asmenvardžiu. Vardu ir vienu šeimos asmenvardžiu užrašyta 60 moterų. Tai 35,5% visų įvardijimų, 80% dvinarių įvardijimų, 93,8% mišrių įvardijimų.

1. Vardas + priesagos *-ovая / -евая* vedinys. 46 užrašymai. Tai 27,2% visų įvardijimų, 61,3% dvinarių įvardijimų, 71,9% mišrių įvardijimų. Vardo prepozicija būdinga 24 įvardijimams, pvz., *Ганна Радвилова* (1344) – Ona, Radvilo žmona; gen. sg. *Хрстины Войтеховое* (1260). Vardo postpozicija būdinga 22 įvardijimams, pvz., *Михайлова Дорота* (212); *Станевая Мокдя* (217); *Петрова Катерина* (221). Viena moteris įvardijama su nuoroda *братанна*: *Ганьна братанна Семашкова* (211). Nuorodą *вдова* (beveik visada prepozicinę) turi 39 įvardijimai, pvz., *Вдова Станиславовая Кахна* (209) – Stanislovo našlė Kotryna; *Удова Петрова Барбара* (210); *Ганнухна Лавриновья вдова* (1346); *Вдова Алжбета Николаевая* (209); *Вдова Барбара Станцовая* (209); *Удова Ядвига Петрова* (210); *Вдова Барьбара Войткова* (211); *Вдова Марина Войткова* (215).

2. Vardas + priesagos *-овна / -евна* vedinys. 13 užrašymų. Tai 7,7% visų įvardijimų, 17,3% dvinarių įvardijimų, 20,3% mišrių įvardijimų. Šeši įvardijimai neturi jokių nuorodų: *Барбара Волчковна* (200) – Barbora, Valčkaus duktė; acc. sg. *Ганну Скоповну* (1259); gen. sg. *Макдалены Михайловны* (1273); gen. sg. *Катерины Судиковны* (1322); *Ганна Доковтовна* (1344); *Егнежка Юрьевна* (1344). Vienas įvardijimas užrašytas su luomo nuoroda: gen. sg. *панны Ганны Янушовны* (1273). Šešiais įvardijimais užrašytos našlės: gen. sg. *вдовы Макдалены Матеевны* (1331); gen. sg. *вдовы Катерины Николаевны* (1325); gen. sg. *вдовы Ганны Добковны* (1317); gen. sg. *вдовы Барбары Бортковны* (1307); gen. sg. *вдовы Алжбеты Яновны* (1297); gen. sg. *вдовы Ганны Томашовны* (1263).

3. Vardas + priesagos *-овая / -евая* vedinys iš vyriškojo patronimo. Vienas užrašymas. Tai 0,6% visų įvardijimų, 1,3% dvinarių įvardijimų, 1,6% mišrių įvardijimų. Įvardijimas su našlystės nuoroda: gen. sg. *вдовы Ульяны Рокошейтевое* (1295) – našlės Julijonos, Rokošo marčios (kilm.).

Įvardijimas vardu ir dviem šeimos asmenvardžiais. Vardu ir dviem šeimos asmenvardžiais užrašytos 4 moterys. Tai 2,4% visų įvardijimų, 100% trinarių įvardijimų, 6,3% mišrių įvardijimų.

1. Vardas + priesagos *-овая / -евая* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas. Du užrašymai. Tai 1,2% visų įvardijimų, 50% trinarių įvardijimų, 3,1% mišrių įvardijimų. Abi užrašytosios moterys yra našlės: *Вдова Марина Мацковья Станевича* (228) – našlė Marina, Mackaus žmona, Stanio marti; gen. sg. *вдовы Дороты Андреевое Стасевича* (1322).

2. Vardas + priesagos *-овна / -евна* vedinys + vyriškojo patronimo genityvas. Vienas užrašymas. Tai 0,6% visų įvardijimų, 25% trinarių įvardijimų, 1,6% mišrių įvardijimų. Moteris užrašyta be jokių nuorodų: gen. sg. *Макдалены Щепановны Визгирдовича* (1353) – Magdalenos, Stepono dukters, Vizgirdo anūkės (kilm.).

3. Vardas + priesagos *-овна / -евна* vedinys + priesagos *-овая / -евая* vedinys. Vienas užrašymas. Tai 0,6% visų įvardijimų, 25% trinarių įvardijimų, 1,6% mišrių įvardijimų. Moteris užrašyta be jokių nuorodų: gen. sg. *Барбары Ан-*

дрюшковны Товтвиловое (1294) – Barboros, Andriuškos dukters, Tautvilo žmonos (kilm.).

MOTERŲ ĮVARDIJIMO STRUKTŪRA

Moterų įvardijimus sudaro 248 asmenvardžiai, iš jų 73 (29,4%) vardai ir 175 (80,6%) šeimos asmenvardžiai.

Be asmenvardžių, į įvardijimus įeina ir asmenvardžius paaiškinantys bendriniai žodžiai (prieveidžiai). Su prieveidžiais užrašyta 140 įvardijimų (82,9% visų įvardijimų). Nuorodų būna po vieną – dvi įvardijime.

Vyrauja šeimyninės padėties ir giminystės nuorodos. Jų yra 135 (95,7% visų nuorodų). 134 kartus užrašytos našlės (*вдова, удова*), vieną kartą – brolienė (*братанна*).

Yra 5 luomo nuorodos (3,5% visų nuorodų). Visus kartus užrašytos ponios (*пани*). Yra viena pareigybės nuoroda (0,7%) – *Дьяковая*.

Įvardijimo ilgis – 1–3 asmenvardžiai. Vyrauja vienanariai – 90 (53,3%). Dvinarių yra 75 (44,4%), trinarių – 4 (2,4%).

Su vardu užrašyti 73 moterų įvardijimai (43,2% visų įvardijimų).

PAVARDĖS

1567 m. dokumente pastebėta viena pavardė – *Боровский*. Ją turi tėvas ir sūnus: *Сынъ князя Юрья Боровского, князь Михаль Боровский* (1257). Pavardžių gali būti ir daugiau, bet kadangi asmenys užrašyti be šeimos narių, paveldimų asmenvardžių neįmanoma išskirti iš gausios patronimų masės.

ASMENVARDŽIAI IŠ GIMINIŲ VARDŲ

Trijų asmenų patronimai *Ядовиговичъ, Кахновичъ, Олжѣбетайтисъ* yra sudaryti iš moters, greičiausiai motinos, vardo (*Ядвига, Кахна, Олжѣбета*): *Амъброжей Ядовиговичъ* (202); *Янушь Кахновичъ* (225); *Мартинъ Олжѣбетайтисъ* (210).

Vienos moters andronimas (priesagos *-овая / -евая* vedinys) *Семашкова* sudarytas iš dieverio vardo: *Ганъна братанна Семашкова* (211) – Ona, Semaškos brolienė.

PATRONIMINĖ SISTEMA

Greta slaviškų priesagų *-овичъ, -евичъ, -ичъ* tėvavardžiai sudaromi ir su lietuviškomis patroniminėmis priesagomis. 1528 m. Žemaitijos sąrašė lietuviškų patroniminių priesagų užrašyta 199 (13,3% visų patroniminių priesagų), 1567 m. – 959 (42,2%). Tarp lietuviškų tėvavardinių priesagų vyrauja *-ait-*: 1528 m. – 196 (98,5%), 1567 m. – 849 (88,5%), pvz., *Резкойтисъ* (1307). Antra pagal gausumą priesaga *-ūn-*: 1528 m. – 2 (1%), 1567 m. – 60 (6,3%), pvz., *Янкуносъ* (1308). Trečia pagal gausumą priesaga *-on-*: 1567 m. – 42 (4,4%), pvz., *Кгедмонтонасъ* (1279).

Vos kelis kartus užfiksuota priesaga *-én-*: 1528 m. – 1 (0,5%), 1567 m. – 3 (0,3%), pvz., *Юрьяность* (1287). Galima spėti, jog kaip patroniminės galėjo būti vartojamos taip pat priesagos *-uit-* (1567 m. – 3; 0,3%), pvz., *Януйтисъ* (1272), ir *-yt-* (1567 m. – 2; 0,2%), pvz., *Валентыйтисъ* (1305).

IŠVADOS

1. Iš vyrų įvardijimo tipų populiariausias yra mišrusis (95,1% visų įvardijimų). Mažai tėra paplitęs įvardijimas be šeimos asmenvardžių (4,7%) ir įvardijimas vien šeimos asmenvardžiais (0,2%).

2. Vyrų įvardijimuose iš šeimos asmenvardžių daugiausia yra patronimų (98,3% šeimos asmenvardžių). Visai negausūs *-sk-* tipo priesagos vediniai (1,7%).

3. Vyrų įvardijimo ilgis – 1–3 asmenvardžiai. Vyrauja dvinariai įvardijimai (96%), mažai yra vienanarių (2,4%) ir trinarių (1,5%) įvardijimų.

4. Bendrinių žodžių, paaiškinančių asmenvardžius, turi 2,4% vyrų įvardijimų. Nuorodų įvardijime būna 1 – 2. Vienas įvardijimas turi 7 nuorodas.

5. Vyrų įvardijimuose iš bendrinių žodžių, paaiškinančių asmenvardžius, vyrauja luomo (53,2%) ir pareigybės (33%) nuorodos. Negausios yra šeimyninės padėties ir giminystės (8,3%) bei tautybės (5,6%) nuorodos.

6. Su vardu užrašyta 99,8% vyrų įvardijimų.

7. Iš moterų įvardijimo tipų populiariausias yra įvardijimas vien šeimos asmenvardžiais (56,8% visų įvardijimų). Nemažai yra mišriuojų įvardijimų užrašytų moterų (37,9%). Nedaug yra paplitęs įvardijimas be šeimos asmenvardžių (5,3%).

8. Moterų įvardijimo ilgis – 1–3 asmenvardžiai. Vyrauja vienanariai įvardijimai (53,3%), mažiau yra dvinarių (44,4%), mažiausiai – trinarių (2,4%) įvardijimų.

9. Moterų įvardijimuose bendrinių žodžių, paaiškinančių asmenvardžius, turi 82,9% visų įvardijimų. Nuorodų būna po vieną – dvi įvardijime.

10. Moterų įvardijimuose iš bendrinių žodžių, paaiškinančių asmenvardžius, vyrauja šeimyninės padėties ir giminystės nuorodos (95,7%). Nedaug yra luomo (3,5%) ir pareigybės nuorodų (0,7%). Neužfiksuota tautybės nuorodų.

11. Su vardu užrašyta 43,2% moterų įvardijimų.

12. Užrašyta viena pavardė. Jų galėjo būti ir daugiau.

13. Yra keletas patronimų, sudarytų iš motinos vardo. Yra vienas andronimas, sudarytas iš dieverio vardo.

14. Žemaitijos bajorų tėvavardžių užrašymuose lygiagrečiai buvo vartojamos ir slaviškos, ir lietuviškos patroniminės priesagos².

Gauta 2001 12 08

Paaiškinimai

¹ Dalis šio tipo įvardijimų antrųjų asmenvardžių yra senoviniai dvikamieniai antroponimai, sudurtiniai antroponimai arba lietuviškos kilmės, ar lietuviškos darybos elementų turintys antroponimai (Mantvydas, Bugailis, Diugailis, Kukštikis, Plauskinis, Sutkotis, Sugaudys, Kirdvainis, Gailotis, Grūzdas, Sungaila, Gedgaidys, Arvydas, Domantas, Nakur-

nas, Daunorodis, Vainiotas, Vizgirdas, Giniotas, Pečiulis, Jautikas, Žvirblis, Meižaktis, Pikelis, Ragys, Daugelis, Jesiulis, Boculis).

² Autorė dėkoja prof. habil. dr. Zigmui Zinkevičiui, skaičiusiam straipsnio rankraštį ir pareiškusiam vertingų pastabų.

Šaltinis ir literatūra

- Būga*, 1958 Būga K. Apie lietuvių asmens vardus. Rinktiniai raštai. V., 1958. T. 1. P. 201–269.
- Butkus*, 1995 Butkus A. Lietuvių pravardės. K.: Aesti, 1995.
- Jonikas*, 1968 Jonikas P. Asmenvardžiai ir vietovardžiai. Lietuvių enciklopedija. Bostonas, 1968. T. 15.
- LPŽ* Lietuvių pavardžių žodynas (ats. red. A. Vanagas). V.: Mokslas, 1985. T. 1; 1989. T. 2.
- Leskien*, 1910 Leskien A. Litauische Personennamen. Indogermanische Forschungen. Strassburg, 1910. Bd. XXVI. S. 325–352.
- Leskien*, 1914–15 Leskien A. Die lit. zweistaemmigen Personennamen. Indogermanische Forschungen. 1914–1915. Bd. XXXIV. S. 296–333.
- Maciejauskienė*, 1991 Maciejauskienė V. Lietuvių pavardžių susidarymas. V.: Mokslas, 1991.
- Maciejauskienė*, 1997 Maciejauskienė V. Vienkamieniai lietuviškos kilmės vardai XVI amžiuje. Darbai ir dienos. 1997. Nr. 4 (13). P. 111–133.
- Ragauskaitė*, 1999 Ragauskaitė A. XVI a. II pusės Kauno miestiečių lietuviškos kilmės asmenvardžiai. Lietuvių kalbotyros klausimai. 1999. T. XLI. P. 145–156.
- Salys*, 1983 Salys A. Mūsų lietuviškieji vardai. Raštai. T. 2. Tikriniai vardai. Roma, 1983. P. 1266–1270.
- Skardžius*, 1956 Skardžius P. Die Bindenvokale in den litauischen zweistaemmigen Personennamen. Festschrift fuer Max Vasmer zum 70. Geburtstag am 28. Februar 1956. Berlin, 1956. S. 502–509.
- Skardžius*, 1998 Skardžius P. XVI amžiaus lietuvių asmenvardžiai. Rinktiniai raštai. V., 1998. T. 4. P. 620–634.
- Zinkevičius*, 1977 Zinkevičius Z. Lietuvių antroponimika. V.: Mokslas, 1977.
- Бірыла*, 1966 Бірыла М. В. Беларуская антрапанімія. Мінск, 1966.
- Бірыла*, 1969 Бірыла М. В. Беларуская антрапанімія. Мінск, 1969.
- Юркенас*, 1966 Юркенас Ю. Древние сложные имена в письменных памятниках Великого княжества Литовского (Рукопись). Вильнюс, 1966.
- Юркенас*, 1979 Юркенас Ю. Онимизация апеллятивов и развитие индоевропейских антропонимических систем. М., 1979.
- Литовская Метрика*, 1915 Литовская Метрика, ч. III: Книги Публичныхъ Дель. Переписи войска Литовскаго. Пг., 1915.

Jūratė Čirūnaitė

NAMING OF SAMOGITIANS (ŽEMAIČIAI) IN THE MILITARY DOCUMENTS OF THE GREAT DUCHY OF LITHUANIA

S u m m a r y

The mixed type is the most popular one in the naming of men (95.1%). Very infrequent is the naming without family anthroponyms (4.7%), still less frequent is using only family names (0.2%). The most spread are men's namings with patronyms (98.3%) and very scarce are derivatives with the suffix *-sk-* (1.7%). When naming men 1–3 personal names are used. Personal two-member names prevail (96%), one-member names comprise 2.4% and three-member names only 1.5% of all namings. 2.4% of men's namings include common words explaining anthroponyms. There are usually 1–2 common words in a naming. Only one naming of those found has 7 common words. Common words in men's namings usually refer to social status (53.2%) and post (33%). Rather rare are words explaining family status and kinship (8.3%) and nationality (5.6%).

99.8% of men's namings include first names.

The most popular type in women's naming consists only of family names (56.8%). Not infrequent is the mixed naming (both first names and family names) (37.9%).

Rather scanty are namings without family names (5.3%). Women's namings usually include 1–3 anthroponyms. One-member namings prevail (53.3%). Two-member namings comprise 44.4%. Least numerous is the three-member group (2.4%).

82.9% of women's namings have common words explaining anthroponyms. Usually 1–2 common words occur in a naming. Most often these words refer to family status and kinship (95.7%). Rather few of them refer to social status (3.5%) and the post held (0.7%). Not a single naming was found to reveal nationality. 43.2% of women's namings include first names.

One surname was recorded.